

Nr 264.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 29 maj 1912.

» » » i Andra kammaren den 29 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående regleringen af utgifterna för kapitalökning i hvad angår jordbruksärendena.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 104.)

Till Konungen.

Med anledning af de framställningar, som gjorts rörande utgifterna för kapitalökning, i hvad angår jordbruksärendena, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Statens affärsverksamhet.

Statens domäners fond.

1:o) I statsverkspropositionen, afdelningen: utgifter för kapitalökning, punkten 25, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark för år 1913 anvisa ett anslag af 800,000 kronor.

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 14 saml. 73 häft. (Nr 264.)

Ifrågavarande framställning betecknar ett fortgående på den af nästlidna års Riksdag beträffande statens skogspolitik inslagna väg att årligen anvisa särskilda medel för skogsförvärf. På grund häraf och då Riksdagen icke haft något att erinra i afseende å det för ändamålet ifrågasatta beloppet, har Riksdagen för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark för år 1913 anvisat ett anslag af 800,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande af medlen ifråga anmäler Riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

2:o) I en till Riksdagen den 29 mars 1912 aflåten proposition, nr 200, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att Kungl. Maj:t må från och med den 1 januari 1913 tills vidare, intill dess annorlunda kan varda bestämdt, för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark äfvensom till inlösen af ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarne disponera de såsom tillgång å statens domäners fond redovisade kontanta medel.

Det sålunda begärda medgifvandet står i full öfverensstämmelse med förut af Riksdagen lämnade medgifvanden i ifrågavarande afseende, endast med den afvikelse beträffande formen därför, som betingas af den förra året genomförda budgetreformen, hvadan Riksdagen medgifvit, att Kungl. Maj:t må från och med den 1 januari 1913 tills vidare intill dess annorlunda kan varda bestämdt, för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark äfvensom till inlösen af ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarne disponera de såsom tillgång å statens domäners fond redovisade kontanta medel.

Statens utlåningsfonder.

Odlingslånefonden.

3:o) I en till Riksdagen den 29 mars 1912 aflåten proposition, nr 126, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att till kapitalökning för odlingslånefonden för år 1913 anvisa ett anslag af 485,000 kronor att utgå af lånemedel.

I sammanhang härmed har Riksdagen till behandling förehaft en inom Riksdagen väckt motion, däri anförts och yrkats följande:

»Bland villkoren för erhållande af vare sig lån ur odlingslånefonden eller anslag ur allmänna afdikningsanslaget finnes den bestämmelsen inryckt, att de medel, hvilka utöfver statslån eller statsanslag äro behöfliga i och för fullbordande af ett torrlägningsföretag, skola, 'utan väckande af anspråk på ytterligare bidrag af allmänna medel', anskaffas medelst 'egna tillskott'. Följden af dessa bestämmelser är att den mindre burgne jordbrukaren — som icke med ett anslag motsvarande en tredjedel af dikningskostnaden ser sig i stånd att genomföra sin jords torrläggning, och som därför är nödsakad att medelst lån ur odlingslånefonden fullborda densamma — kommer i ett sämre läge än den, som af egna medel kan förskottera de två tredjedelar, hvilka utöfver statsanslaget äro behöfliga.

Med anledning häraf tillåter jag mig föreslå, att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i villkoren för erhållande såväl af lån ur odlingslånefonden som anslag ur allmänna afdikningsanslaget, att jordägare må kunna berättigas att utöfver det en tredjedel af kostnaden motsvarande anslaget eventuellt erhålla ett mot de två tredjedelarna svarande lån ur odlingslånefonden.»

Hvad först angår propositionen, innebär denna, såsom af statsrådsprotokollet framgår, endast en tillämpning af den vid nästlidet års Riksdag genomförda budgetreformen å ett af Riksdagen förut fattadt beslut, hvadan densamma af Riksdagen bifallits.

Beträffande härefter motionen, så har Riksdagen förut, på sätt i Riksdagens skrifvelse nr 9 angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel anförts, beslutat sådan ändring i villkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från såväl norrländska som allmänna afdikningsanslagen, att den omständigheten icke må utgöra hinder för bidrag, att för samma företag som bidraget afser åtnjutes lån ur odlingslånefonden. Af detta beslut torde omedelbart följa, att motsvarande ändring vidtages beträffande villkoren för lån från odlingslånefonden.

Riksdagen har alltså

dels till kapitalökning för odlingslånefonden för år 1913 anvisat ett anslag af 485,000 kronor,

dels ock beslutat sådan ändring i villkoren för lån från odlingslånefonden, att den omständigheten icke må utgöra hinder för låns

erhållande och tillgodonjutande, att för samma företag som lånet afser åtnjutes bidrag från norrländska eller allmänna afdikningsanslagen.

Beträffande sättet för anskaffande af medlen i fråga anmäler Riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

Egnahemslånefonden.

4:o) I en till Riksdagen den 29 mars 1912 aflåten proposition, nr 136, har Eders Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att *dels* medgifva, att för år 1913 ett belopp af 7,500,000 kronor må af Kungl. Maj:t enligt gällande bestämmelser disponeras till egnahemslån; *dels ock* i samband därmed till ökning af egnahemslånefondens kapital för år 1913 anvisa ett anslag af 7,365,000 kronor att utgå af lånemedel.

Enligt beslut år 1908 har Riksdagen medgifvit, att från ifrågasvarande fond får under år 1913 utlämnas lån till ett sammanlagdt belopp af 5,000,000 kronor. Förevarande framställning afser således, att för nämnda år för ändamålet skulle få användas ytterligare 2,500,000 kronor, hvarjämte med framställningen äfven åsyftas att bringa den förra året genomförda budgetreformen i tillämpning å Riksdagens berörda därförut fattade beslut.

Med hänsyn till egnahemssakens stora betydelse för landet samt de hittills för ändamålet disponibla medlens otillräcklighet att fylla äfven synnerligen behjärtansvärda lånebehof har Riksdagen, som förut under innevarande riksmöte på förslag af Eders Kungl. Maj:t (proposition 138) beslutat viss ändring i nu gällande villkor och bestämmelser för statens egnahemslånerörelse, hvarigenom anspråken på ifrågasvarande lånefond komma att än ytterligare stegras, *dels* medgifvit, att för år 1913 ett belopp af 7,500,000 kronor må af Kungl. Maj:t enligt gällande bestämmelser disponeras till egnahemslån; *dels ock* till ökning af egnahemslånefondens kapital för år 1913 anvisat ett anslag af 7,365,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande anmäler Riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

Fiskerilånefonden.

5:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t i en den 29 mars 1912 aflåten proposition, nr 129, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att till kapitalökning för fonden för fiskerinäringens befrämjande för år 1913 anvisa ett anslag af 116,000 kronor att utgå af lånemedel.

Med Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning afses att tillföra fiskerilånefonden medel till så stort belopp, att för år 1913 kan ur fonden tillgodoses ett lånebehof af 750,000 kronor eller enahanda belopp, som under de senare åren kunnat från fonden utgå; och då det stöd, som fiskerinäringen har uti ifrågavarande fond, allt framgent torde vara af behofvet, har Riksdagen icke tvekat att bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning. Riksdagen har alltså till kapitalökning för fonden för fiskerinäringens befrämjande för år 1913 anvisat ett anslag af 116,000 kronor.

Beträffande sättet för ifrågavarande medels anskaffande, anmäler Riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

Norrländska nyodlingsfonden.

6:o) I proposition, nr 127, af den 29 mars 1912 har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att till ökning af norrländska nyodlingsfondens kapital för år 1913 anvisa ett anslag af 172,000 kronor att utgå af lånemedel.

Framställningen i fråga afser att sätta norrländska nyodlingsfonden i stånd att för år 1913 i likhet med föregående år tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor. Då det måste anses vara af största vikt, att ändamålet med ifrågavarande fond alltfort varder behörigen tillgodosedt, har Riksdagen till ökning af norrländska nyodlingsfondens kapital för år 1913 anvisat ett anslag af 172,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande anmäler Riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

Jordförmedlingsfonden.

7:o) Slutligen har i en den 29 mars 1912 aflåten proposition, nr 128, Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att

dels till kapitalökning för jordförmedlingsfonden för år 1913 anvisa ett anslag af 800,000 kronor att utgå af lånemedel;

dels medgifva, att Kungl. Maj:t må från och med nämnda år tills vidare, intill dess annorlunda kan varda bestämdt, disponera fondens samtliga kapitaltillgångar till förlagslån åt hushållningssällskap samt åt aktiebolag och föreningar, hvilka hafva till uppgift att befrämja förvärfvandets af egna hem, under förutsättning, beträffande aktiebolag och föreningar, att dessa af Kungl. Maj:t vid pröfning i hvarje särskildt fall, i den ordning Kungl. Maj:t finner godt föreskrifva, finnas bereda tillräcklig trygghet för att deras verksamhet bedrifves på ett oegenlyttigt och ändamålsenligt sätt, och under villkor att deras bolagsordningar eller stadgar äro upprättade i öfverensstämmelse med af Kungl. Maj:t särskildt föreskrifna grunder;

dels besluta, att för ofvannämnda lånerörelse skola gälla samma allmänna bestämmelser som hittills;

dels ock medgifva, att Kungl. Maj:t må äga meddela de ytterligare föreskrifter, som i afseende å lånerörelsen kunna finnas erforderliga.

Med afseende å hvad statsrådsprotokollet i ämnet innehåller och då ifrågavarande fond är af synnerligen stor betydelse för egnahemsrörelsens sunda utveckling, särskildt för dess skyddande mot den osunda jordspekulationen, har Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran vare sig emot beloppet af fondens ifrågasatta kapitalökning, hvarmed afses att under år 1913 möjliggöra en utlåning från fonden af 1,000,000 kronor, eller i öfrigt,

dels till kapitalökning för jordförmedlingsfonden för år 1913 anvisat ett anslag af 800,000 kronor;

dels medgifvit, att Kungl. Maj:t må från och med nämnda år tills vidare, intill dess annorlunda kan varda bestämdt, disponera fondens samtliga kapitaltillgångar till förlagslån åt hushållningssällskap samt åt aktiebolag och föreningar, hvilka hafva till uppgift att befrämja förvärfvandets af egna hem, under förutsättning, beträffande aktiebolag

och föreningar, att dessa af Kungl. Maj:t vid pröfning i hvarje särskildt fall, i den ordning Kungl. Maj:t finner godt föreskrifva, finnas bereda tillräcklig trygghet för att deras verksamhet bedrifves på ett oegennyttigt och ändamålsenligt sätt, och under villkor att deras bolagsordningar eller stadgar äro upprättade i öfverensstämmelse med af Kungl. Maj:t särskildt föreskrifna grunder;

dels beslutat, att för ofvannämnda lånerörelse skola gälla samma allmänna bestämmelser som hittills;

dels ock medgifvit, att Kungl. Maj:t må äga meddela de ytterligare föreskrifter, som i afseende å lånerörelsen kunna finnas erforderliga.

Beträffande sättet för anskaffande af medlen ifråga anmäler Riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

Stockholm den 29 maj 1912.

Med undersåtlig vörtnad.
